

Betänkandet Rättvisans pris (SOU 2014:86)

Inledningsvis skall konstateras att utredarna funnit att det framför allt är ofrånkomliga konsekvenser av brottsutvecklingen som gjort att kostnaderna för offentliga försvarare har ökat. Detta är ett viktigt konstaterande att ta med sig när man går igenom utredningens förslag på ändringar eller fortsatta utredningar.

Ersättning till offentliga försvarare och målsägandebiträden

För att värna rättssäkerheten är det viktigt att vi fortsatt har duktiga advokater som åtar sig offentliga uppdrag. För att säkerställa detta samt tillgodose återväxten bland humanjurister är det viktigt att ersättningen som erhålls från offentliga uppdrag inte blir för låg utan att en humanjurist, som bara åtar sig offentliga uppdrag, skall ha en skälig lön och utrymme att utbilda nästa generations offentliga försvarare och målsägandebiträden. Med detta som mål finns ett stort behov att se över nuvarande timkostnadsnorm.

I samstämmighet med utredningen anser Jusek att taxan inte skall utökas till att även avse heldagarsmål.

Jusek anser inte heller att taxan skall utökas till att avse mål med två misstänka eller två målsäganden. Den försöksverksamhet utan taxor som gjordes i domsagorna under Hovrätten för Västra Sverige visade att systemet med taxor som bygger på timkostnadsnormen inte fungerar tillfredsställande. Försöksverksamheten visade att taxan, i snitt, var en timme för låg och att domstolarna vare sig hade problem med att bedöma skälighet eller prutade i avsevärt ökad mån.

Problemen med taxor är också att det inte alltid ligger i ombudets händer att reglera ”rimlig nivå” vad avser den arbetstid som behövs läggas ned i ett enskilt mål. Egenskaper hos klienten, målets karaktär men framför allt kravet på advokaterna att alltid med nit och omsorg i varje del av ärendet tillvarata klientens intressen gör att även det som inledningsvis kan verka vara ett mål av enklare beskaffenhet visar sig kräva mer tid än vad som först verkade rimligt. Möjlighet att gå ifrån taxan till ersättning enligt timkostnadsnorm finns och Jusek vill enbart peka på att en fastställd taxa inte alltid gör att ”det enskilde biträdet lättare kan planera och begränsa sitt arbete till en rimlig nivå”. Med samma argument hävdar Jusek att det svårligen går att avgöra vem som är en ”normalskicklig” advokat och hur mycket tid denne ”normalskicklige” advokat skall lägga ned på en viss typ av ärenden.

Målsägandebiträden

Jusek anser vidare att det är fel att målsäganden, som getts rätt till målsägandebiträde i tingsrätten, på nytt skall behöva pröva frågan om biträde om målet går vidare till hovrätten. Många målsäganden får biträden eftersom det handlar om våld inom familjen eller rör sig om sexualbrott och särskilt i dessa mål är det olämpligt att ta bort det stöd som ett målsägandebiträde utgör. I många fall biträder också målsäganden åtalet och har fortsatt behov av juridiskt biträde.

Inkomstgränser och avgifter vid rättshjälp

Det är riktigt att dagens inkomstgräns för rättshjälp är alldeles för låg och för allmänhetens möjlighet till access to justice är det viktigt att den höjning som utredningen föreslår snarast genomförs.

Något som kräver ytterligare utredning är det faktum att rättshjälpen inte täcker eventuellt ådömda motpartskostnader. I en tvist där en part beviljats rättsskydd och således har ett skydd även för motpartskostnader och den andre parten har beviljats rättshjälp blir det ett tydligt ekonomiskt styrkeglapp. Vidare måste rättshjälpsavgiften ses över. Som det är idag kan en ekonomiskt svagare part, den som beviljats rättshjälp, hamna på en återbetalnings-skyldighet om 40 procent medan en ekonomiskt starkare part som har rättsskydd aldrig har högre självrisk än 25 procent.

Jusek

Magnus Hedberg
Vd

Arne de Lange
förbundsjurist